

Vergaderjaar 2020–2021

21 501-03

Begrotingsraad

Nr. 157

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 april 2021

Op 24 maart jl. presenteerde de Europese Commissie (de Commissie) een voorstel voor een tweede aanvullende Europese begroting voor 2021 (*Draft Amending Budget 2; DAB2*). In het voorstel voor DAB2 stelt de Commissie voor om extra middelen aan de Europese begroting voor 2021 toe te voegen ter bestrijding van de COVID-19-crisis. Tevens wordt het Europees Solidariteitsfonds ingezet en worden enkele aanpassingen gedaan die volgen uit de definitieve goedkeuring van de MFK-verordening.¹ Met deze brief informeer ik uw Kamer over de inhoud van het voorstel voor DAB2, de appreciatie en inzet van het kabinet, de gevolgen voor de Rijksbegroting en het vervolgproces. Hiermee vervangt deze brief, zoals gebruikelijk, het BNC-fiche over dit voorstel.

Beschrijving voorstel

COVID-19-bestrijding

In DAB2 stelt de Commissie voor om de Europese begroting voor 2021² te verhogen met in totaal 260,7 miljoen euro in vastleggingen – dit zijn wettelijke (of contractuele) verplichtingen – en met 252,6 miljoen euro in betalingen – dit zijn de kasuitgaven volgend uit vastleggingen. Het merendeel wordt ingezet voor additionele financiering in het kader van de bestrijding van de COVID-19-crisis, waarvan in totaal 216,2 miljoen euro in vastleggingen en 208,1 miljoen euro in betalingen via het Instrument voor Noodhulp (ESI) en het Europees Centrum voor Ziektepreventie en -bestrijding (ECDC). Zie voor de uitsplitsing van middelen ook tabel 2 in de Annex.

¹ Kamerbrief Verslag Europese Raad en Eurotop van 10 en 11 december 2020. Kamerstuk 21 501–20, nr.1638.

² Kamerbrief Kabinetsappreciatie Akkoord Europese jaarbegroting 2021. Kamerstuk 21 501–03, nr. 154.

Het ESI is in april 2020 opnieuw geactiveerd³ als reactie op de COVID-19-crisis en het dient met name ter ondersteuning van de gezondheidssector in de EU-lidstaten en ter financiering van de zogeheten *Advance Purchase Agreements* die de Commissie sluit met producenten van vaccins namens alle lidstaten. In DAB2 stelt de Commissie voor om extra middelen aan ESI toe te kennen voor het opzetten van het Digitaal Groen Certificaat⁴, het tijdig detecteren van het virus en het transporteren van monsters zoals uiteengezet in de Commissiemededeling over de HERA Incubator.⁵ Daarnaast stelt de Commissie voor om 100 miljoen euro aan additionele middelen voor ESI in 2021 in een reserve te plaatsen om gedurende het jaar snel te kunnen reageren op onvoorziene omstandigheden, gelet op de onvoorspelbaarheid van de COVID-19-crisis.

De Commissie stelt voor om het ECDC een sleutelrol te geven bij het vermogen van lidstaten om nieuwe virusvarianten op te sporen en te monitoren. ECDC heeft reeds een noodraamovereenkomst opgezet waardoor met name lidstaten die over weinig onderzoekscapaciteit beschikken, monsters voor onderzoek kunnen opsturen naar particuliere laboratoria waarmee het ECDC contracten heeft. De additionele middelen uit DAB2 voor ECDC worden ingezet om de capaciteit van de noodraamovereenkomst uit te breiden, het transport van monsters mogelijk te maken en extra personeel aan te nemen.

De Commissie stelt voor om de extra uitgaven voor ESI en ECDC te financieren door inzet van het Flexibiliteitsinstrument, een speciaal begrotingsinstrument buiten het MFK-plafond voor onvoorziene omstandigheden die niet op een andere manier gefinancierd kunnen worden.

Europees Solidariteitsfonds

Verder stelt de Commissie voor om middels DAB2 het resterende bedrag van het Europees Solidariteitsfonds (EUSF) van 2020, à 48 miljoen euro, over te hevelen naar de Europese begroting 2021⁶. Deze middelen worden ingezet voor een aanvraag van een aantal EU-lidstaten in het kader van de COVID-19-crisis.⁷ Oostenrijk, België, Kroatië, Tsjechië, Estland, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Portugal en Roemenië en Spanje hebben in 2020 een steunaanvraag ingediend naar aanleiding van de gevolgen van de COVID-19-crisis. De overige benodigde middelen voor deze steunaanvraag worden gefinancierd uit de Reserve voor Solidariteit en Noodhulp.⁸

Overige aanpassingen

DAB2 bevat tevens een aantal aanpassingen en updates die volgen uit de definitieve goedkeuring van de MFK-verordening en aantal van de bijbehorende sectorale verordeningen. Hieronder worden alleen de aanpassingen met grote budgettaire en/of personele gevolgen uitgelicht.

³ Kamerbrief appreciatie Commissievoorstellen met economische respons op COVID-19 uitbraak. Kamerstukken 22 112 en 35 420, nr. 2856.

⁴ Kamerbrief appreciatie Commissievoorstel Digitaal Groen Certificaat. Kamerstukken 22 112 en 25 295, nr. 3068.

⁵ Kamerbrief Kabinetsappreciatie Commissiemededeling HERA Incubator. Kamerstuk 25 295, nr. 2026.

⁶ Conform artikel 10 (1) uit de Verordening (EU) 2020/461 van de Raad van 2 december 2013 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2014–2020.

⁷ Verordening (EU) 2020/461, waarmee de reikwijdte van het EUSF wordt verbreed naar noodsituaties in de volksgezondheid, is op 30 maart 2020 in werking getreden.

⁸ Onder het huidige MFK (2021–2027) zijn het voormalige Europees Solidariteitsfonds en het Noodhulpinstrument samengevoegd tot een nieuw instrument: de Solidariteit en Noodhulpreserve.

Het Agentschap van de Europese Unie voor het Ruimtevaartprogramma (EUSPA) heeft bij de aanneming van de verordening voor het Ruimtevaartprogramma in december 2020 extra taken gekregen, zoals het waarborgen van de veiligheid van infrastructuur en systemen zoals Copernicus. Hiertoe stelt de Commissie extra personeel voor in 2021, wat wordt gedekt binnen het budget voor het Ruimtevaartprogramma. Voor het Europees Bureau voor Visserijcontrole (EFCA) stelt de Commissie naast extra personeel ook 2 miljoen euro extra voor om de toename in controlerende activiteiten op zee als gevolg van Brexit uit te kunnen voeren.

Op 12 februari jl. nam de Commissie het besluit voor de oprichting van de nieuwe generatie van uitvoerende agentschappen van de Unie aan.⁹ Onder het vorige MFK (2014–2020) maakte de Commissie al gebruik van uitvoerende agentschappen voor de uitvoering van bepaalde MFK-programma's omdat dit kostenefficiënter is dan wanneer de Commissie dit zelf doet. De bedragen die in het akkoord over de Europese begroting 2021 voor de uitvoerende agentschappen van de Unie voor het huidige MFK (2021–2027) zijn opgenomen, zijn gebaseerd op de conclusies van de Europese Raad van juli 2020. In DAB2 worden de bedragen aangepast n.a.v. de definitieve MFK-verordening. De benodigde 3,5 miljoen euro wordt gefinancierd middels herschikking binnen de betreffende MFK-programma's. De kosten voor de benodigde extra personeel worden gecompenseerd binnen de begroting van de Europese Commissie.

Tot slot heeft het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) door voorfinanciering van renovatiekosten in 2020, 5,5 miljoen euro minder nodig in 2021. Dit wordt in DAB2 verwerkt in de Europese begroting.

Nederlandse appreciatie

Het kabinet is voornemens om in te stemmen met DAB2. Het kabinet steunt de additionele middelen voor ESI en ECDC om lidstaten te ondersteunen bij de bestrijding van de COVID-19-crisis en onderstreept het belang van een Europese aanpak op dit terrein. De voorgestelde besteding van de aanvullende middelen (Digitaal Groen Certificaat uitwerken¹⁰, vroegtijdige detectie van nieuwe varianten en transport van monsters) is nodig om deze Europese aanpak vorm te kunnen geven. Ook kan het kabinet zich vinden in de financiering van deze uitgaven middels de inzet van Flexibiliteitsinstrument aangezien het gaat om onvoorziene omstandigheden. Het kabinet steunt tevens de inzet van het Solidariteitsfonds als instrument voor het verlenen van steun aan lidstaten in geval van een grote gezondheids crisis zoals de COVID-19-crisis. De overige budgettaire aanpassingen uit DAB2 kan Nederland tevens steunen, gelet op de technische aard hiervan.

Gevolgen Nederlandse afdrachten

DAB2 verhoogt de betalingen uit de Europese begroting in 2021 met 252,6 miljoen euro. Zoals toegelicht in de begroting van Buitenlandse Zaken,

⁹ Uitvoeringsbesluit van de Commissie van 12 februari 2021 tot oprichting van het Europees Uitvoerend Agentschap klimaat, infrastructuur en milieu, het Europees Uitvoerend Agentschap voor gezondheid en digitaal beleid, het Europees Uitvoerend Agentschap onderzoek, het Europees Uitvoerend Agentschap innovatieraad en het mkb, het Uitvoerend Agentschap Europese Onderzoeksraad en het Europees Uitvoerend Agentschap onderwijs en cultuur en tot intrekking van Uitvoeringsbesluiten 2013/801/EU, 2013/771/EU, 2013/778/EU, 2013/779/EU, 2013/776/EU en 2013/770/EU.

¹⁰ Kamerbrief appreciatie Commissievoorstel Digitaal Groen Certificaat. Kamerstukken 22 112 en 25 295, nr. 3068.

artikel 3.1, is de raming van de Nederlandse afdrachten aan de Europese begroting gebaseerd op de omvang van het jaarlijkse betalingenplafond uit het MFK plus de maximale inzet van speciale instrumenten die boven dit plafond worden gefinancierd. De betalingen die volgen uit DAB2 passen binnen deze raming, die daarom niet hoeft te worden aangepast.

Proces en krachtenveld

De Commissie heeft vanwege de koppeling met de COVID-19-crisis een versnelde procedure voor de aannahme van DAB2 voorgesteld, waardoor de gebruikelijke besluitvormingsprocedure van 8 weken wordt ingekort. DAB2 wordt naar verwachting op 21 april aanstaande geagendeerd voor het Coreper¹¹, waarna de Raad formeel moet instemmen met gekwalificeerde meerderheid. De verwachting is dat alle lidstaten kunnen instemmen met DAB2, gelet op de benodigde middelen voor bestrijding van de COVID-19-crisis en de aard van de overige voorgestelde wijzigingen. Vervolgens moet het Europees parlement met een meerderheid met deze aanvullende begroting instemmen. Naar verwachting gebeurt dit tijdens de plenaire vergadering in mei 2021.

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

¹¹ COREPER: Comité van permanente vertegenwoordigers van de lidstaten bij de EU, verantwoordelijk voor de voorbereiding van de werkzaamheden van de Raad van de Europese Unie.

Annex

Tabel 1: Overzicht van aanvullende Europese begrotingen in 2021 (miljoen euro, lopende prijzen)

Omschrijving	Vastlegging	Betaling	Inkomsten
DAB1 – Brexit Adjustment Reserve ¹	4.245	4.245	–
DAB2 – COVID-19 bestrijding	261	253	

¹ Besluitvorming over DAB1 vindt plaats zodra de onderhandelingen over het voorstel voor een verordening tot oprichting van een Brexit Adjustment Reserve zijn afgerond.

Tabel 2: mutaties DAB2 (afgerond op miljoenen euro)

Omschrijving	Vastlegging	Betaling
Instrument voor Noodhulp (ESI)	156	148
Europees Centrum voor Ziektepreventie en -bestrijding (ECDC)	60	60
Europees Solidariteitsfonds (EUSF)	48	48
Europees Bureau voor Visserijcontrole (EFCA)	2	2
Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC)	– 6	– 6
Totaal	260	252